

Anteckningar: Södermanlands miljö- och klimatråd

"Södermanlands lokala värden bevaras och stärks genom enat miljö- och klimatarbete."

Tid: 17 februari, kl. 09.15-12.15

Plats: Digitalt

Mötets presentationer baserades på rapportdokumentet *Åtgärdsprogram för Södermanlands miljö 2022- 2026*, för mer detaljer hänvisas det till detta dokument.

Närvarande:

Eskilstuna kommun

Trosa kommun

Region Sörmland

Strängnäs kommun

LRF Sörmland

Agro Sörmland

Flens kommun

BioDriv Öst

Nyköpings kommun

Mälardalens universitet

Skogsstyrelsen

Länsstyrelsen i Södermanland

Energikontoret i Mälardalen

Mötesagenda

1. Inledning

En kort genomgång av dagens möte och kommande ceremonin för avsiktsförklaringen, inbokat den 1 april, gicks igenom. En påminnelse om anmälan kommer att gå ut i nästa vecka samt ett förtydligande om skillnaden på avsiktsförklaringen och förankringsrudan.

2. Ny profilbild för rådet och ny grafisk profil för åtgärdsprogrammet

Det har tagits fram en ny profilbild för rådet. Den kommer användas i sammanhang för rådet, t.ex. som förstasidan på ny avsiktsförklaring. Utgångspunkten för bilden har varit rådets vision och ska spegla våra sörmländska värden.

En grafisk profil för åtgärdsprogrammet har tagits fram. Två bilder/illustrationer för programmet i sin helhet har tagits fram, samt profilbilder för respektive temagrupp och mindre symbolbilder under varje tema. Hur den grafiska profilen ska användas mer specifikt kommer att tas fram i ett förklarande dokument. Bilder kommer användas av fler aktörer än länsstyrelsen i och med genomförandet av åtgärdsprogrammet.

3. Åtgärdsprogram för Södermanlands miljö (ÅFM)

Information inför förankringsrundan

Strängnäs: bad om ett förtydligande om vad det innebär att skriva under avsiktsförklaringen och det beslut som behöver tas under förankringsrundan. Vad är skillnaden mellan avsiktsförklaring för rådet och svar på åtgärdsprogrammet under förankringsrundan? Länsstyrelsen förtydligar i utskick inför 1 april vad skillnaden är mellan avsiktsförklaring och svar på deltagande i genomförandet av åtgärder i ÅFM.

Flen: Hur skickas åtgärdsprogrammet ut på förankringsrunda?

Svar: Det kommer gå till rådets medlemmar och till andra organisationer som varit med i arbetet. Samt övriga som pekats ut att vara gynnsamma att ingå i arbetet, t.ex. Trafikverket. Programmet kommer även att finnas tillgängligt på länsstyrelsen webbplats för eventuellt fler intressenter.

Undrar också om man kan anmäla sig till åtgärder efter förankringsrundan? Om det är öppet även efter förankringsrundan är det bra att förtydliga att man kan ansluta sig till åtgärderna efter hand. Det behöver förtydligas i åtgärdsprogrammet. Svar: Det kommer vara möjligt, men såklart är det bra om så många som möjligt ansluter till åtgärderna under förankringsrundan för att också veta att åtgärderna kan bli av.

Eskilstuna: Är det rätt uppfattat att länets aktörer väljer vilka åtgärder de vill delta i? Vad man vill fördjupa sig i. Vi behöver ta ett kommunstyrelsebeslut om att delta i åtgärder? Startar alla åtgärder på en gång, eller successivt? Vem tar ledartröjan för att nå målet, är det rådet? Svar: Ja, man väljer som organisation vad man fördjupar sig i. Som kommun är det väl mest troligt att det är ett kommunstyrelse beslut som behövs, men kan ju se olika ut i de olika organisationerna. Startpunkt för åtgärderna varierar, i de flesta åtgärderna behöver de deltagande sätta en mer detaljerad tidplan, inklusive startpunkt.

Prioritering av åtgärderna inom programmet? Det är många åtgärder - borde de prioriteras ytterligare, till exempel rådets uppgift? Svar: Det är inget som är tänkt att ske i det här läget. Arbetsgrupperna har

prioriterat fram åtgärderna som de ser ut nu. Men om huvudansvariga eller deltagande inte kommer in för alla åtgärder så får rådet ta upp dessa till diskussion. Om ingen anmäler intresse för att genomföra åtgärder pausas dem till revidering. Så det blir en form av prioritering också under förankringsrundan. Men det är kanske någon rådsmedlem som har tankar kring det här också? Paus på frågan - kommer eventuellt tillbaka till den senare.

Agro Sörmland: Lång tid fram till 2026, mycket kan hända under tiden det är svårt att binda sig på så lång tid framåt, vi vet till exempel inte hur vår finansiering ser ut så långt fram. Är det möjligt att öppna så att det under vägen går att göra nya insatser kopplat till de åtgärdsrubrikerna som finns? Vore bra med mer öppen möjlighet att bidra till de övergripande målen som åtgärderna ska jobba mot. Agro Sörmland föreslår att det årligen görs en sammanställning av insatser som är gjorda hos aktörerna som bidrar till de olika målområdena, men inte är formulerade i åtgärdsprogrammet.

Region Sörmland, kommentar kring tidigare punkter: Prioriteringar har redan gjorts i arbetsgrupperna. Nästa prioritering blir i förankringsrundan, där ser vi vilka åtgärder som prioriteras av länets aktörer. Efter förankringsrundan kommer frågan tillbaka till rådet. Då ser vi hela bilden och hur man prioriterat. Kring nivån på beslut inom politiskt styrda organisationer; Om ytterligare resurser behövs för att vara med i åtgärden, då kanske det är mest relevant med politiskt beslut. Men ser verksamhetsledare att det finns resurser inom befintlig verksamhet så kanske ett politiskt beslut inte behövs.

Kommentar om finansiering och konkretisering: Arbetsgrupperna har haft fokus på att vara konkreta, för att det ska vara tydligt vad det är en skriver upp sig på. Men eftersom tex. finansiering genom projektmedel behövs för flera åtgärder kommer inte genomförandet att starta direkt. Åtgärderna kan komma att justeras i och med att de påbörjas, det blir en dialog i vid uppstart mellan berörda parter.

4. Rapport från arbetsgrupperna

En representant från vardera arbetsgruppen presenterade åtgärderna som tagits fram i respektive grupp.

Livskraftiga vatten

Kommentar från länsstyrelsen: Det finns inom Miljösamverkan Sverige ett projekt om dagvatten. Länsstyrelsen har en representant med där som eventuellt kan vara med som stöd till ÅFM åtgärden för dagvatten. LIFE IP samordnaren på länsstyrelsen kan kanske vara ett stöd för samordning inom flera av åtgärderna.

Levande skogar och landskap

Fråga från Strängnäs: Dialog inom åtgärden att uppdatera värdetrakter för skog, viktigt att tänka på att involvera rätt aktörer i dialogen kring värdetrakter i skog, annars får det inga resultat. Till exempel behövs dialog med de större skogsägarna, inte bara föreningar.

Ja, åtgärden behöver planeras mer i detalj inför uppstart. Det är tänkt att dialogprocessen ska finnas med, och att fundera över hur markägare och markägarorganisationer kan komma med i dialogen på ett bra sätt, det är absolut en viktig del.

Hållbart samhälle

Inga kommentarer eller frågor

Begränsa klimatpåverkan

Fråga Strängnäs: Undrar om länsstyrelsen kommer vara med i åtgärden kring solceller i lantbruket. Målkonflikter är ofta ett problem, solceller kan t.ex. krocka med kulturmiljö.

Svar: Ja, länsstyrelsen kan komma att bli involverad i åtgärden genom hur processen är uppbyggd. Men den handlar i huvudsak om att hitta matchning mellan aktörer som vill bygga och där solceller är lämpliga att sätta upp.

Svar från länsstyrelsen; länsstyrelsen har tagit fram en vägledning om "Långsmala intrång i landskapet", vilken tar upp var särskilda tillstånd krävs, denna ska underlätta processen. I åtgärden om solceller kan man t.ex. göra en checklista som tar upp vilka olika tillstånd man kan behöva söka i solcellsärenden.

Eskilstuna: Åtgärd 6 metoder och verktyg i planprocessen: Planläggning handlar ofta om målkonflikter. Kommer det i verktygen som tas fram finnas med att ta fram verktyg för att värdera målkonflikter? Att hitta en gemensam linje mellan länsstyrelsen och kommunerna t.ex.

Svar: Det finns dialogforum för att skapa enhetliga förutsättningar i länet och prata ihop oss i länet. Hållbart samhälle kommer också in på det i åtgärden om markanvändning, vilket vi redan fått presenterat. Verktygen som tas fram i åtgärden kan diskuteras också i det forumet.

Länsstyrelsen: fråga om målkonflikter mellan klimatåtgärder: Exempel om vattenkraft kontra fria vandringsvägar. Svar om vattenkraft i Södermanlands län: Gjorts en utredning inom länet att inga kraftverk i länet är essentiella för energiproduktionen i länet.

5. Godkännande om att sända ÅFM på förankringsrunda

Generell fråga:

Energikontoret Mälardalen: Innehållet i utskickat dokument inför mötet och i presentationerna skiljer sig lite. T.ex. medverkande aktörer. Länsstyrelsen ser över det.

Flen: Är ganska stor skillnad för åtgärderna hur mycket det framgår i rubriken vad åtgärden handlar om. Bra om det är mer likhet mellan åtgärderna. Och i några åtgärder står det inte så mycket under Bakgrund och syfte. Se över så att det så att det blir mera enhetligt och tydligt.

Region Sörmland: Vill förmedla ett stort tack till arbetsgrupperna, varit med i rådet själv sedan 2015 och det här arbetet nu känns bra och har gett många nya perspektiv. Några åtgärder skulle kunna passa in i Regionala skogsprogrammet, det tar jag med mig bland annat.

Rådet godkände att sända ut programmet på förankring i länet, efter det att åsikter som inkommit under mötet hanterats.

6. Aktuellt från alla

Pågående projekt och strategiarbete som sker i rådsmedlemmarnas organisationer. Alla deltagande organisationer väljer ut två aktuella projekt/ämnen att berätta om. Fokus ska vara på information och miljömålsrelaterade projekt där samarbete önskas eller att det är viktigt för övriga i rådet att känna till arbetet.

Energikontoret Mälardalen: har under januari månad landat i ett stort projekt som riktar sig till medelstora företag och ska bemöta de utmaningar som finns inom elkapacitets-frågor. Projektet ska stödja kommunerna i att ta fram metoder och verktyg för detta. De bemannar upp just nu för att starta projektet i mars tillsammans med Region Örebro.

Skogsstyrelsen: Stort fokus på skogsprogrammet just nu, det är mycket som kan docka an till saker som nämnts idag. Följer också rättsutvecklingen intensivt kring det svenska införandet av EU:s fågeldirektiv och en rad nya domar från svenska domstolar om tillämpningen av artskyddsförordningen. Är väldigt aktuellt och omtumlande. Tipsar om en debattartikel i [Svenska Dagbladet](#). Skogsproposition som är under bearbetning, väntar på svar, tas troligen under våren.

Agro Sörmland. Driver ett Vinnova projekt om elektrifiering i lantbruket och produktion på gård i samarbete med bland annat Volvo och Lunds universitet. Utreder laddningsmöjligheter och har börjat bygga prototyper. Projektet genomförs tillsammans med aktörer som har rådighet till beslut i viltförvaltningen. Projektet ska identifiera behov och formulera åtgärder och insatser som kan bidra till en förbättrad förvaltningsmodell.

Region Sörmland: Strukturbildsarbetet; finns en antagen. Men ska nu bredda den genom Tillväxtverkets nationella insats inom regional planering. Hantera den kunskap som finns men ska också jobba vidare med bredare perspektiv. De ska nu titta på strukturbilden utifrån olika perspektiv, bland annat genom att studera och beskriva näringslivets geografi, näringslivslandskapet och attraktiva miljöer för näringslivet i Södermanland. Fokuserar på roller och hur samarbetet och nätverk kan se ut.

Energifrågor: Genomför en energiförstudie om hur den regionala rollen ser ut i omställningen. Vad ska regionen göra men även andra aktörer för att få till en bra omställning. Har precis fått en ny medarbetare som ska driva detta. Planerar för egen produktion av sol-el på sjukhusområden. Robusthetsfrågor tas upp i och med ombyggnad av sjukhus. Reservkraft har tidigare varit diesel men ska nu gå över till EcoPar. Regionala kollektivtrafik; för in mer och biogas i trafiken i Eskilstuna.

Tipsar om [artikel i SN](#) som på ett bra vis beskriver det arbete som gjorts för att återväta i Nynäs naturreservat.

Eskilstuna kommun: Har ett nytt klimatprogram, gäller hela kommunen inkl. invånare. Till och med mars på remiss. Alla ska forma sina egna handlingsplaner utifrån övergripande åtgärdsförslag i planen. Viktigt att ha med individer i detta också. Många företag är väldigt intresserade av att delta. Ska bli intressant att se hur det blir efter remissen.

Flens kommun: Har precis invigt ett biogastankställe, i full drift nu. Välbesökt och ett projekt kommunen arbetet med i många år. Mycket fokus på våtmarker just nu. Ska återväta en tätortsnära mosse genom LONA-bidrag. Tittar även på fler möjligheter kring strategisk mark, ett exempel är våtmark som ska rena spillvatten. Ber om tips från andra om någon jobbat med det. Film om biomacksinvigningen i Flen. [Länk](#)

Nyköpings kommun: den 8 februari beslutade kommunen om hållbarhetsprogrammet, efter ett otroligt år där mycket arbete pågått. Nu ska en nulägesanalys utföras, och arbetet kommer med i budgeten för 2023. Kommer bli mycket bra för miljö-, social och ekonomiska perspektiv. Har även haft klimat och energiutbildning för ledning och politiker. En del av den gröna omställningen.

Strängnäs kommun: jobbar vidare med sin klimat- och energiplan, ser att åtgärdsprogrammet är en del av det. Försöker få linjerna att fungera, att politiker och tjänstepersoner är på samma spår. Kommunstyrelsen har haft en dragning för koldioxid-budget för Strängnäs, bl.a. om vilka åtgärder vi behöver göra för att minska våra utsläpp. Spännande att se hur vi kan mäta, inkluderar hela kommunen. Kommunen har sålt 80 procent av värmeverket och har i och med det startat ett klimatråd med köparen. I avtalet skrevs det in att det ska avsättas klimatpengar varje år och det ska finansiera delar av omställningen

Trosa kommun: vandringshinder i Trosaån, projektet går in i slutspel. Upphandling för att åtgärda kvarvarande vandringshinder längst Trosaåns avrinningsområde. Miljoner som investerat så nu hoppas vi på att öringar kommer spridas i ån. Finns en film på Youtube kring det här projektet: [Trosaån- under och över ytan](#), tips att titta.

Minimeringsmästarna. Begränsats på grund av pandemin, endast varit digitala träffar än så länge, men nu ska det sätta full fart framöver med fysiska träffar.

Gnesta kommun: Sörmlandsläns största fri-odling av ekogrönsaker ska etableras utanför Gnesta tätort. Kommunen har stötta det genom företagsstöd för att komma igång. Odlingen ska strata upp vid Södertuna slottsområde. Stora byggnader som stått obrukade eller som används som förråd ska nu användas till detta. Fördetta ordförande KRAV som tagit initiativet. Målsättningen är att ta in grönsakerna i de kommunala köken och det kommer också finnas lokal försäljning.

Mälardalens Universitet: Antagit en ny vision om hållbar utveckling, ska bli mer tydligt i och med att de ombildats till universitet. De arbetar nu med att ta fram strategier om hur hållbar utveckling bättre ska tas med i utbildning i etc. Finns mycket engagemang från medarbetar att komma igång med arbetet. Kan berätta med om det här vid senare tillfälle.

BioDriv Öst: Mycket med offentlig upphandling just nu. Har fler föreläsningar framöver. En tillsammans med Fossilfritt Sverige, ett [webbinarium](#) den 29 mars om upphandlingar av transporter. Om hur vi kan använda offentlig upphandling som verktyg i transportsektorns omställning. Det andra är den 5 april som anordnas tillsammans med Stockholms stad, ett [webbinarium](#) om kommunens roll i utbyggnaden av laddinfrastruktur.

Ett projekt i fokus just nu är laddning för tyngre fordon, kring kapacitet och teknik.

LRF Sörmland: Ser dystert ut för den gröna näringen. Befinner sig i en kostnadskris, på grund av höjda kostnader. Fyra poster som står bakom, diesel, foder, gödsel och elpriset. Klimatåtgärder som bidrar till konflikter, ökning av dieselpriserna beror mycket på i reduktionsplikten. Det krispaket som regeringen nyligen lanserade kommer inte hjälpa upp så mycket, täcker bara en bråkdel av de kostnader som ökat. Vinsterna i den gröna näringen behöver öka, ex. köttpriset ligger på samma nivå trots kraftigt ökade produktionskostnader. Branschen kommer ha svårt att hänga med i omställningen då vinstmöjligheterna är frånvarande. De kommer stå stilla, eller till och med backa. Det är för dyrt att använda förnybart t.ex.

Länsstyrelsen: Det finns medel att söka som går till energieffektivisering inom lantbruket, Greppa näringen kommer bland annat göra stora satsningar från 2023. En del för att möta krisen men täcker ju inte hela problematiken.

Vill tipsa om en föreläsning den 10 mars "Energibesparing i byggnader en guldgruva för din kommun" som länsstyrelsen i Skåne anordnar. Riktat sig till politiker och tjänstemän. [Anmälan kan göras här.](#)

Stendörrens naturreservat fyller 50 år i år och det kommer anordnas många aktiviteter där och på naturum under året. Bland annat en invigning med kunglig närvaro den 18 juni. Naturum är öppet från 1 maj - 1 okt. Vill också informera att det inte blir någon Vattenvecka i år, har inte resurser till det i år. Men två dagarna i slutet av augusti, 27-28, kommer anordnas på naturum med fokus på vatten. Alla är välkomna att delta och ha aktiviteter där då. Se mer i kommande program för Stendörren 50 år.

